

РЕШЕНИЕ

№ 1226

гр. София, 23.11.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 4-ТИ ГРАЖДАНСКИ, в публично заседание на осми ноември през две хиляди двадесет и първа година в следния състав:

Председател: Нели Куцкова

Членове: Яна Вълдобрева
Мария Яначкова

при участието на секретаря Павлина Ив. Христова
като разгледа докладваното от Яна Вълдобрева Въззивно гражданско дело № 20211000501806 по описа за 2021 година

Производството е по реда на чл.258-чл.273 от ГПК.

С решение № 261299 от 25.02.2021г., постановено по гр.дело № 1144/2018г. на Софийския градски съд, ГО, 1 състав, на основание чл. 226, ал.1 КЗ(отм.), Застрахователна компания „Лев Инс“ АД е осъдена да плати на В. А. М. сумата 63 000 лева, като обезщетение за неимуществени вреди от смъртта на Б. Ю. А., загинала при ПТП на 25.05.2014г., причинено от застрахован по застраховка „Гражданска отговорност“ водач на л.а. „Хонда“ с рег. № S48DYG, ведно със законната лихва, считано от 29.06.2014г. до окончателното плащане, като искът е отхвърлен за разликата до пълния предявен размер 180 000 лева, както и е отхвърлена претенцията за плащане на законна лихва за периода от 25.05.2014г. до 29.06.2014г.; на основание чл. 78, ал.1 ГПК, ЗК „Лев Инс“ АД е осъдена да плати на В.М. разноски по делото в размер 98 лева, на основание чл. 38, ал.1 ЗАДв е осъдена да плати на адв. П. К. адвокатско възнаграждение в размер 2 154,60 лева и на основание чл. 78, ал.6 ГПК, да плати по сметка на СГС сумата 2 520 лева, а В.М., на основание чл. 78, ал.3 ГПК, е осъден да плати на ЗК „Лев Инс“ АД разноски по делото в размер 2 161,90 лева.

Решението на СГС е постановено при участието на ЗАД „Булстрад Виена Иншурънс Груп“ АД, Г. Д. Ц. и Е. Г. Ц.-трети лица помагачи на страната на ответника ЗК „Лев Инс“ АД.

Въззивна жалба против решение е подадена от В. А. М., чрез пълномощника адв. П. К., в частта, с която е отхвърлен предявеният иск за разликата над 63 000 лева до 120 000 лева. Жалбоподателят смята, че при определяне размера на обезщетението съдът е нарушил правилото на чл. 52 ЗЗД, като не е съобразил в

пълна степен установените по делото отношения на близост, обич и привързаност между ищеца и загиналата му партньорка, както и негативните преживявания на В.М. след смъртта ѝ. Сочи, че съдът не е съобразил също поведението на ищеца по време на инцидента и опитите му да спаси Б. А.. Според жалбоподателя при определяне размера на обезщетението съдът не е съобразил съдебната практика при подобни случаи, както и лимита на застрахователните покрития към датата на ПТП.

Във въззивната жалба се оспорват и изводите на съда относно приложението на чл. 51, ал.2 ЗЗД и приетата от съда степен на съпричиняване от страна на загиналата. Излагат се подробни съображения за недоказаност на възражението на ответника за съпричиняване на вредоносния резултат от страна на Б. А., поради това, че се е съгласила да пътува с алкохолно повлиян водач. Искането е да бъде отменено решението в обжалваните части и вместо това да бъде постановено друго, с което искът на В.М. бъде уважен до 120 000 лева, ведно със законната лихва, считано от 29.06.2014г. до окончателното плащане. Претендират се и разноски.

Въззивна жалба против решението на СГС в осъдителната му част е подадена от ЗК „Лев Инс“ АД, чрез пълномощника адв. К.. Този жалбоподател сочи, че ищецът не попада в кръга от лица, имащи право да получат обезщетение за смъртта на близък, тъй като в случая не е доказано по категоричен начин фактическото съжителство между него и загиналата при ПТП Б. А., не е установен характера на отношенията между тях, нито се установяват негативни преживявания на ищеца след смъртта на А..

Този жалбоподател оспорва също извода на съда, че водачът на процесния автомобил – Г. Ц. има качеството на застраховано лице, както и че застрахователният договор, сключен със ЗК „Лев Инс“ АД е породил действие.

На следващо място жалбоподателят смята, че по делото е останал неизяснен механизмът на процесното ПТП, както и обстоятелството, че именно Г. Ц. е управлявал МПС по време на инцидента. Във въззивната жалба се сочи, че определеният от СГС размер на обезщетението 90 000 лева, не е съобразен с правилото на чл. 52 ЗЗД, както и с относимите към определянето му обстоятелства, нито със стандартите на живот в държавата към датата на ПТП и икономическата конюнктура към същия момент. Твърди се, че съдът е следвало да приеме за основателно възражението на застрахователя, че загиналата е допринесла за настъпването на вредоносния резултат, поемайки и риска, с оглед състоянието на водача, да пътува по опасния маршрут, знаейки, че автомобилът е достигнал до водно препятствие. Жалбоподателят излага подробни съображения, че приетата от първоинстанционния съд степен на съпричиняване 30% от страна на загиналата за настъпването на вредоносния резултат, съгласявайки се да пътува с алкохолно повлиян водач, е силно занижена. Искането е да бъде отменено решението в атакуваната от дружеството части и вместо това да бъде постановено друго, с което предявеният иск бъде отхвърлен.

В срока по чл. 263, ал.1 ГПК всяка от страните е подала отговор на въззивната жалба на насрещната страна, с която оспорва същата, като неоснователна.

Конституираните в първоинстанционното производство ЗАД „Булстрад Виена Иншурънс Груп“ АД, Г. Д. Ц. и Е. Г. Ц., като трети лица помагачи на ЗК

„Лев Инс“ АД не вземат становище по въззивните жалби.

Въззивните жалби са допустими-подадени са в предвидения в процесуалния закон срок от легитимирани страни в процеса против валидно и допустимо съдебно решение, подлежащо на въззивно обжалване, поради което следва да бъдат разгледани по същество.

СОФИЙСКИЯТ АПЕЛАТИВЕН СЪД, 4 състав, след преценка на изложените от страните твърдения, доводи и възражения и на доказателствата по делото съобразно разпоредбата на чл.235 от ГПК, приема следното:

Първоинстанционният съд е бил сезиран с искова молба от В. А. М., с която против ЗК „Лев Инс“ АД са предявени иски с правно основание чл. 226 КЗ(отм.) и чл. 86 ЗЗД за заплащане на обезщетение за неимуществени вреди в размер 180 000 лева, частично от 220 000 лева, причинени от смъртта на Б. Ю. А., загинала при ПТП на 25.05.2014г., ведно със законната лихва, считано от 25.05.2014г. до окончателното плащане.

В исковата молба се твърди, че на 25.05.2014г. в землището на с.***, местността „Гръстелник“ л.а. „Хонда“ самокатастрофирал поради виновното и противоправно поведение на водача Г. Ц., който управлявал МПС в пияно състояние, не се съобразил с релефа на местността, не контролирал непрекъснато МПС и навлязъл във воден басейн, като поради дълбочината му автомобилът потънал. Сочи се, че вследствие на инцидента загинал водачът Г. Ц. и пътувалата на задната седалка в автомобила, Б. А..

Ищецът твърди, че в продължение на три години преди инцидента бил във фактическо съжителство с А., двамата създали свой дом, живеели в обич и разбирателство, кроили планове за семейство и деца и поради това смята, че попада в кръга от лица, имащи право на обезщетение за неимуществени вреди, причинени от смъртта на близък. Сочи, че изключително тежко приел смъртта на партньорката си, като все още не може да преодолее скръбта от неочакваната загуба. Твърди, че самият той бил в потъващия автомобил и се опитал да спаси Б. А., но не успял.

В исковата молба се твърди също, че към датата на ПТП за л.а. „Хонда“ е имало валидно сключена застраховка ГО с ответното застрахователно дружество ЗК „Лев Инс“ АД, поради което за причинените му неимуществени вреди ищецът иска да бъде осъден ответникът да му плати обезщетение в посочения размер.

В срока за отговор на исковата молба ответникът ЗК „Лев Инс“ АД оспорва иска по основание и размер. Оспорва твърденията на ищеца, че двамата с пострадалата са живели на съпружески начала, като твърди, че загиналата при ПТП Б. А., към датата на смъртта си, е живяла в едно домакинство със своята майка и нейния съпруг. Предвид това сочи, че ищецът не попада в кръга от лица, имащи право на обезщетение за неимуществени вреди, причинени от смъртта на близък. Оспорва описания в ИМ механизъм на ПТП и твърдението че Г. Ц. е управлявал автомобила по време на произшествието, като сочи, че непосредствено след инцидента Ц. бил открит на задната седалка. Ответникът смята, че ако по делото се установи, че по време на инцидента именно ищецът е управлявал автомобила, то е налице изключението по чл.268 КЗ (отм.) и застрахователят не дължи обезщетение за вреди понесени от виновния водач. Ответникът прави възражения за недействителност на застрахователния договор по застраховка „Гражданска отговорност“ поради липса на съгласие, поради

липса на предмет и застрахователен интерес. Сочи, че договорът за застраховка не е породил правно действие, тъй като застрахователната премия по него не е платена на падежа, като поддържа, че договорът е прекратен на това основание още преди датата на ПТП. Ответникът твърди, че не е пасивно материално правно легитимиран да отговаря по заявените претенции, тъй като са налице данни, че за процесния автомобил към датата на ПТП има сключена застраховка „Гражданска отговорност“ със ЗАД „Булстрад Виена Иншурънс груп“ АД.

Ответникът сочи също, че тъй като по време на ПТП ищецът е бил в автомобила, лично той е допринесъл за настъпването на смъртта на Б. А., тъй като именно той я е накарал да се качи в МПС, управлявано от алкохолно повлиян водач и от лице, което е употребило други упойващи вещества, в случая амфетамин. Твърди, че ищецът не е положил усилия да помогне на А. да излезе от потъващия автомобил, а самия себе си е успял спаси. Прави възражение за съпричиняване на вредоносния резултат с твърдението, че по време на инцидента, нито ищецът, нито загиналата са били с поставени предпазни колани. Ответникът оспорва твърденията, че ищецът е претърпял неимуществени вреди и смята че претендираното обезщетение е силно завишено по размер. Прави възражение за изтекла погасителна давност относно претенцията за заплащане на законна лихва върху обезщетението.

По искане на ответника в първоинстанционното производство, като трети лица помагачи са конституирани ЗАД „Булстрад Виена Иншурънс Груп“ АД, Г. Д. Ц. и Е. Г. Ц..

Третото лице помагач ЗАД „Булстрад Виена Иншурънс Груп“ АД оспорва иска по основание и размер. Оспорва твърденията, че към датата на ПТП е имало валидно сключена застраховка „ГО“ за л.а. „Хонда“ с него, тъй като договорът по застрахователната полица № 03113002796711 е прекратен още на 26.02.2014г., поради заплатена единствено първа вноска. Оспорва активната материално правна легитимация на ищеца, с твърдения, че същият не попада в кръга от лица, имащи право на обезщетение в случай на смъртта на близък; оспорва механизма на настъпване на инцидента, като смята, че в случая не е осъществен деликт, по смисъла на чл.45 ЗЗД, а е налице случайно събитие. Отделно смята, че процесният автомобил е бил управляван от ищеца, поради което същият няма право на обезщетение за вреди. Прави възражения за съпричиняване на вредоносния резултат от страна на загиналата, като твърди, че тя е била без поставен предпазен колан. Прави и възражение за изтекла погасителна давност на претендираните вземания.

Останалите трети лица помагачи-Г. Д. Ц. и Е. Г. Ц. оспорват иска като неоснователен.

Софийският апелативен съд, като обсъди доводите на страните и събраните по делото доказателства поотделно и в тяхната съвкупност съобразно разпоредбата на чл.235 от ГПК, намира за установено от фактическа страна следното:

На 25.05.2014г. в землището на с. ***, местността „Гръстелник“, в района на старото корито на р. Вит, в което се добива баластра, около 04,25 часа л.а. Хонда с рег. № S48DYG, управляван от Г. Ц., навлиза във водоем с голяма дълбочина, вследствие на което автомобилът потъва, като водачът Ц. и пътувалата на задната седалка Б. А. загиват от удавяне.

С постановление от 25.11.2015г. на прокурор в Окръжна прокуратура – Плевен, образуваното по случая ДП № С-109/2014г. по описа на ОС-Плевен, водено срещу неизвестен извършител за извършено на 25.05.2014г. в землището на с. ***, област Плевен престъпление по чл. 343, ал. 3, б. „б“, във вр. с ал. 1, във вр. с чл.342, ал.1 от НК е прекратено. В хода на досъдебното производство е установено, че водач на автомобила е бил Г. Ц., който е бил под въздействието на алкохол и наркотични вещества, както и че самият той и пътувалата на задната седалка А. са загинали.

За установяване на обстоятелствата, при които е настъпил инцидентът в първоинстанционното производство са представени и приети констативен протокол за ПТП с пострадали лица, протокол за оглед на местопроизшествието и фотоалбум към него, както и материалите от ДП № С-109/2014г. по описа на ОС-Плевен; изслушани са свидетелски показания и са приети заключения на основна и повторна КСМАТЕ, въз основа на които въззивният съд намира за установен следният механизъм на ПТП: на 25.05.2014г. около 04,20 часа л.а. Хонда с рег. № S48DYG и с десен волан, управляван от Г. Ц., се движи по черен път в местността „Гръстелник“, покрит с баластра и предназначен за движение на строителни машини за изваждане на инертни материали от намиращото се в района старо корито на р.Вит, в тъмната част на денонощието, като на предната седалка до водача пътувал ищецът М., на задната седалка в ляво пътувала Б. А., а в дясно – Ж. Н.. Вещите лица, изготвили повторната КСМАТЕ- д-р Н. С. и инж. Д. Х., са установили, че пътят не е бил обезопасен с мантинели, че са липсвали банкети, че пътят не е бил обозначен с маркировка или пътни знаци, които да сигнализират за водното препятствие. Посочили са, че при движение по пътя в тъмната част на денонощието с включени фарове автомобилът приближил водоема, като водачът преценил, че може да премине и се насочил към него, навлизайки във водата. Обяснили са, че автомобилът е изпаднал във водата от височина около 0,7 метра и е застанал под наклон с предната си част надолу, започнал да се пълни с вода и да потъва. Установено е, че дълбочината на водоема е била повече от 2 метра(заключение на първата КСМАТЕ, изготвена от вещите лица д-р М. Г. и инж. Ж. Е.). И четиримата експерти са категорични, че В.М. успял да счупи стъклото на предната лява врата, да напусне автомобила и да изплува на повърхността на водата; пътуващият на задната седалка Ж. Н. успял да отключи и да отвори задната дясна врата и да излезе през нея, както и да изплува на повърхността на водата; Б. А., пътувала на задната лява седалка, преминала в багажното отделение зад задните седалки, където все още имало въздух, но не успяла да се спаси; водачът Г. Ц., в опит да се спаси, преминал, прекрачвайки от предна дясна седалка към задна дясна седалка, но не успял, тъй като при прехвърлянето през предната дясна седалка загубил равновесие и паднал на задната седалка, където бил намерен при извършения оглед на местопроизшествие. Вещите лица са посочили, че автомобилът е потънал за около 20-30 секунди, като запълването му с вода също е станало много бързо. Експертите са категорични, че непосредствената причина за смъртта на Б. А. и Г. Ц. е удавяне.

Според заключението на повторната КСМАТЕ причините за настъпването на инцидента е решението на водача да премине през водоема и увереността му, че ще успее да премине, както и навлизането на МПС във водата.

Установява се от събраните в първоинстанционното производство

неоспорени от страните писмени доказателства, че по време на инцидента и към момента на смъртта си, водачът Ц. е имал концентрация на алкохол в кръвта 2,7 промила, както и че е употребил и упойващи вещества- амфетамин. Не се спори по делото, че ищецът е бил с концентрация на алкохол в кръвта 0,5 промила, а Ж. Н. - с 2 промила.

В първоинстанционното производство е представен и приет протокол за разпит от 29.05.2014г. на ищеца В.М., като свидетел по ДП № С-109/2014г. от който се установява, че вечерта на 24.05.2014г. М., Б. А. и Г. Ц. били заедно в кръчма в селото където М. пил водка, а Ц. пил уиски. Според показанията, след това М., Ц., А. и Ж. Н. се присъединили към по-голяма компания във ферма за отглеждане на крави, където пили мента и бира, като Б. А. не пила алкохол. Според данните от протокола, след като се черпили до около 3- 3,30 часа компанията решила да отиде до ловната хижа, за да продължат да пият. В показанията си М. е посочил, първоначално А. не искала да се качва в автомобила, тъй като Ц. бил много пиан и „щял да ги избие“, но ищецът я убедил да се качи, като я уверил, че ще контролира водача.

В същия смисъл са и показанията на Ж. Н., дадени в досъдебното производство, обективирани в представения по делото протокол за разпит от 20.05.2014г.

В първоинстанционното производство Ж. Н. е разпитан като свидетел. Твърди, че джипът бил с десен волан и бил управляван от Г. Ц., че в ляво от водача седял В., а на задната седалка в дясно, зад водача стоял свидетелят, а до него Б.. Сочи, че като отишли във фермата пили мента и той самият, тъй като преди това изпил кило ракия, с ментата се „омагьосал“. Пред СГС свидетелят твърди, че не си спомня дали Г. Ц. е бил пиан. Н. твърди също, че В. и Б. живеели заедно и били мъж и жена.

Разпитан е и свидетелят М. Г. Д., който твърди, че знае за процесния инцидент. Сочи, че вечерта се били събрани на едно старо корито за откриване на риболова и пиели, като по-късно с един джип дошли Б., Г., Ж. и В., като Г. бил шофьор на колата. Твърди, че всички седяли на дълга маса, но не обърнал внимание дали новодошлите употребявали алкохол, като те останали около час и след това си тръгнали и отново Г. карал джипа. Сочи, че му е известно, че В. и Б. били двойка, че живеели заедно и че детенце щели да имат.

Пред въззивния съд е разпитан като свидетел В. Е. Г., който твърди, че е присъствал на събирането, на което дошли Г., Б. и В., като сочи, че когато те пристигнали не му направило впечатление Г. да е бил пиан. Твърди, че видял, че Г. управлявал автомобила, който бил с десен волан. Сочи, че му е известно, че колата е на Г.. Спомня си, че всички седнали на дълга 4-5 метра дървена маса, било тъмно и осветлението било с подвижна лампа за автомобил. Свидателят не си спомня, а и не бил гледал кой какво е пил тогава. Твърди, че когато Г., Б. и В. си тръгнали, не е чул Б. да казва, че не иска да се качи в автомобила, защото Г. е пиан, както и че тогава не е видял Г. да залига.

Вещите лице, изготвили първата КСМАТЕ са посочили, че при установената при водача Ц. концентрация на алкохол в кръвта – 2,7 промила, същият е бил с тежка степен на алкохолно опиване, бил е с нарушена ориентация и с никаква съобразителност. Експертите, изготвили повторната КСМАТЕ са обяснили, че при подобна алкохолна концентрация в кръвта и при подобна степен на алкохолно

опиянение, независимо от индивидуалната чувствителност на човек, при него е налице сигурно нарушение на вниманието, съобразителността, говора, координацията на движенията, ориентировката; налице са силно забавени реакции, като това състояние е видимо за околните.

За установяване на търпените от ищеца неимуществени вреди и техния интензитет в първоинстанционното производство са събрани гласни доказателства.

Свидетелят Р. К. Т., твърди, че живее в с. *** и че от 12 години е кмет на селото. Сочи, че познава В. от малък. Твърди също, че В. и Б. били заедно още от времето, когато тя била ученичка, но връзката им била дискретна, а след като навършила пълнолетие през 2007г. или 2008г. започнали да афишират връзката си пред хората. Твърди, че Б. също е от село *** и че познава родителите ѝ; че Б. и В. винаги били заедно и в селото хората започнали да говорят за връзката им. Спомня си, че В. продал старата си кола и животните, които гледал и купил в селото къща, в която заживели заедно с Б.. Сочи, че им ходил на гости и според него Б. живеела в къщата, защото домакинствала там. Лично свидетелят ходил заедно с В. да купуват обзавеждане за къщата. Сочи, че Б. работела в Плевен и всяка вечер В. я чакал на автобуса, пиели по кафе или нещо друго и се прибирали и че почти всяка вечер излизали заедно в селото. Твърди, че около 3-4 години преди смъртта ѝ били заедно. Свидетелят сочи, че след инцидента го повикали на местопроизшествието и бил поемно лице. Спомня си, че когато отишъл там В. се бил хванал за главата и нищо не можел да каже, бил мокър и с неадекватно поведение обикалял наляво и надясно, после обяснил, че два пъти скачал във водата и правил опити да спаси Б.. Твърди, че след смъртта на Б. В. вече не бил същия човек-изчезнал от селото, появявал се от време на време, затворил къщата и според него още скърби за Б., ходи на гробищата, но отделно от родителите ѝ. Спомня си, че приживе Б. била весело момиче, което обичало да се „майтапи“, че В. бил добър и работлив човек. Твърди, че след смъртта на момичето В. се затворил в себе и станал по-отнесен.

Свидетелят М. И. Ц. твърди, че се познават с В. от деца, че познава също и Б. и му е известно, че двамата имали връзка и живеели заедно около 3-4 години преди смъртта ѝ, в къща, която В. купил. Твърди, че двамата се разбирали помежду си, той всяка вечер я посрещал след работа и не му е известно да са имали конфликти. Сочи, че В. бил близък с бащата на Б. и понякога заедно ходели за дърва. И този свидетел твърди, че след смъртта на Б. ищецът рядко ходел в селото и в къщата и я оставил в състоянието, в което била в деня на катастрофата. Сочи, че към момента ищецът няма друга приятелка, продължава да е травмиран, много често плачел, когато станело дума за Б. и посещавал гроба ѝ. Твърди, че и до сега в двора на къщата им имало керамични играчки, които Б. обичала и била сложила там, както и, че когато В. работел при него на язовира всяка вечер стоял сам навън и пушил цигара, така както обичала да прави приживе Б..

По делегация е разпитана свидетелката Р. П. Д., която твърди, че познава Б. от дете и че тя живеела с В. в техния дом-в къща, която В. бил купил. Не може да си спомни колко точно преди смъртта на Б. двамата са живели заедно в къщата, но смята, че около година-година и половин. Твърди, че понякога Б. посещавала родителите си, които живеели в друга махала в селото. Сочи, че питала Б. как върви семейния живот и тя отговаряла, че всичко е наред.

Разпитани по делото са и А. Ю. А.-сестра на Б. А. и З. Г. П.-брат на А..

Свидетелката твърди, че до смъртта си Б. живеела в дома на майка си и баща си. Твърди, в същото време, че около година и половина Б. живеела с В. в неговата къща в с. ***, но по принуда, защото той постоянно искал да излизат и я заплашвал. Твърди, че родителите им не одобрявали връзката.

Свидетелят П. също сочи, че Б. и В. имали връзка от „доста години“, но му е известно, че тя не искала да излиза с него и го правела насила. Соци, че около година и половина Б. живеела с В. в отделна къща и че в този период, тя след работа отивала в дома на родителите си, ядяла там, къпела се там, а после излизала с В. и се прибираща в неговата къща.

Представена по делото е застрахователна полица № 22114001264912 от 02.05.2014г. сключена между Г. Н. Ц., като застрахован и ЗК „Лев Инс“ АД за л.а. Хонда CR-V с шаси JHLRD1850WC260598, със срок на валидност до 02.05.2015г., при уговорено плащане на застрахователната премия в размер 162,50 лева на четири вноски, както следва: сумата 52,04 лева на 02.05.2014г., сумата 40,62 лева на 03.08.2014г., сумата 40,62 лева на 03.11.2014г. и сумата 40,62 лева на 03.02.2015г. Установява се от полицата, а и от извлечение от счетоводната система на ЗК „Лев Инс“ АД, че договорът за застраховка е сключен, чрез застрахователен агент „Ефко Инс“ ЕООД, като според извлечението първата вноска е платена, като е отчетена в застрахователното дружество на 01.11.2014г.

Според приетото в първоинстанционното производство заключение на съдебно-графическа експертиза, изготвено от вещото лице С. Ц., подписът за „застрахован“ в полицата е положен от Г. Н. Ц..

При така установените факти, Софийският апелативен съд, 4 състав, прави следните изводи:

Съвкупният анализ на обсъдените писмени и гласни доказателства води до категоричния извод, че по делото е безспорно установено виновното и противоправно поведение на застрахования при ответното дружество водач Г. Ц., както и причинната връзка между това поведение и настъпилото ПТП и смъртта на Б. А.-живееща на семейни начала приживе с ищеца. Съществувалото към 25.05.2014г.-датата на ПТП, валидно правоотношение по задължителна застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите между виновния водач и ЗК „Лев Инс“ АД е основание за ангажиране на отговорността на застрахователното дружество - ответник по реда на чл.226, ал.1 КЗ (отм.), защото със застрахователния договор по задължителна застраховка ГО застрахователят се задължава да покрие в границите на определената в договора застрахователна сума отговорността на застрахования за причинени от него на трети лица имуществени и неимуществени вреди, включително и такива, настъпили от смъртта на близък. Застрахователят дължи обезщетение за всички вреди, които са в пряка причинна връзка с настъпилото застрахователно събитие, само когато застрахованият е отговорен спрямо увреденото лице, т. е. отговорността на застрахователя е функционално обусловена от отговорността на прекия причинител.

Неоснователно е възражението на ЗК „Лев Инс“ АД, че по делото не е установено по категоричен начин, че Г. Ц. е управлявал автомобила към момента на инцидента, тъй като събраните по делото писмени и гласни доказателства, прецени по отделно и в съвкупност водят до категоричния извод, че именно Г. Ц. е бил водач на л.а. Хонда по време на ПТП на 25.05.2014г.

Въззивният съд намира за неоснователно и защитното възражение на ответника, направено в първоинстанционното производство и поддържано пред САС, че водачът Ц. няма качеството на застраховано лице и че договорът за застраховка със ЗК „Лев Инс” АД не е породил действие.

Страните не спорят, че е издадена застрахователна полица № 22114001264912 от 02.05.2014г., с която е оформен договор за задължителна застраховка ГО, сключен между Г. Ц. и ответника, която касае процесния л.а. Хонда CR-V с рама JHLRD1850WC260598, с който е причинено ПТП. Действително в материалите от досъдебното производство се установява, че към датата на сключване на застрахователния договор автомобилът е бил собственост на друго лице, а не Г. Ц., но това обстоятелство не води до извод, че Ц. не е бил застраховано лице.

Концепцията, която е залегнала в уредбата на субективните предели на задължителната застраховка „ГО” е че, доколкото МПС е застраховано, всеки изправен водач, който го притежава и използва, може да се счита за застрахован. В подкрепа на горния извод е и разпоредбата на чл. 263, ал.1 КЗ(отм.) според която в случай на промяна в собствеността на застрахованото МПС, договорът за задължителна застраховка „ГО” на автомобилистите не се прекратява автоматично, т.е. приобретателят встъпва в правата и задълженията на прехвърлителя. Отделно от това, в чл.257, ал.2 КЗ(отм.) е посочено, че застраховани лица са собственикът на МПС, за което е налице валидно сключен застрахователен договор, както и всяко лице, което ползва МПС на законно основание, което не се оспорва от собственика. За да се докаже застрахователен интерес е достатъчно да се докаже само, че по време на застрахователното събитие, водачът е управлявал МПС, което има сключена застраховка ГО, като без значение е кой е сключил застрахователния договор и кой е бил собственик на МПС към момента за сключване на застраховката. Това е така, тъй като по начало за всяко МПС следва да има задължителна застраховка ГО с оглед необходимостта да бъдат защитени интересите на пострадалите лица..

По делото няма спор пред въззивния съд, че Г. Ц. е ползвал лекия автомобил, като липсват данни владението върху МПС да е установено чрез престъпление. Предвид всичко изложено, САС намира, че Ц. е имал не само право, но и интерес от сключването на договора за застраховка ГО по отношение на това МПС, независимо че към датата на сключване на договора не е бил негов собственик. Ц. е и застраховано лице по смисъла на чл. 257 КЗ(отм.)

Установено е, че дължимата първа вноска от застрахователната премия с падеж 02.05.2014г. е престирана на застрахователен агент и е отчетена на застрахователното дружество на 01.11.2014г. В случая следва да бъде съобразена цитираната и от първоинстанционния съд разпоредба на чл. 167, ал.8 КЗ(отм.), според която паричните средства платени от потребителя на застрахователни услуги на застрахователен агент, се смятат платени на застрахователя. Налице са данни и от информационната справка на ГФ, че застраховката е прекратена на 19.08.2014г., поради невнасяне на вноска по застрахователна премия. Въззивният съд напълно споделя извода на състава на СГС, че доколкото прекратяването на договора поради неизпълнение на задължението за плащане на втората вноска с падеж 03.08.2014г. е след произшествието и има действие занаяпред, то сключеният между Г. Ц. и ЗК „Лев Инс” АД договор за застраховка ГО по отношение на л.а. Хонда е произвел

действие и е бил валиден към 25.05.2014г.-датата на процесното ПТП.

Останалите спорни въпроси, очертани от оплакванията във въззивните жалби са: попада ли ищецът в кръга от лица, имащи право на обезщетение за причинена смърт на близък, какъв е справедливият размер на обезщетението за неимуществени вреди, което му се дължи; съпричинила ли е Б. А. настъпването на вредите и в каква степен.

Действително събраните по делото свидетелски показания съдържат противоречия относно продължителността на съвместното съжителство между ищеца и загиналата, но при съвкупното кредитиране на двете групи свидетели се установяват следните безспорни обстоятелства: ищецът и Б. А. са имали връзка още докато тя е била непълнолетна и че последните години преди смъртта ѝ двамата са живеели заедно в къща, купена от ищеца. Предвид това, въззивният съд намира, че ищецът, като фактически партньор на загиналата Б. А., с която са живеели заедно, попада в кръга лица, които са активно легитимирани да претендират обезщетение за неимуществени вреди, търпени вследствие на настъпила смърт при непозволено увреждане (ППВС № 4/1961г., ППВС № 5/1996г. и ТР от 21.06.2018г по т. д. № 1/2016 г. на ОСТГК на ВКС).

САС е на мнение, че определеното от първостепенния съд обезщетение в размер 90 000 лева е прекомерно с оглед събраните по делото доказателства и принципа за справедливост, залегнал в нормата на чл. 52 ЗЗД. В постановления № 4/1961 г., № 5/1969 г. и № 2/1984 г. на Пленума на ВС е прието, че правото на обезщетение следва да се признае в полза на най-близките на пострадалия, които поради биологично предопределени родствени връзки или житейски създадени емоционални и духовни връзки действително търпят преки и непосредствени имуществени и/или неимуществени вреди от неговата загуба. Правото на най-близките да получат обезщетение не е абсолютно и не може да бъде реализирано, ако претендиращият обезщетение не докаже, че действително е претърпял неимуществени вреди, които е справедливо да бъдат обезщетени съгласно чл. 52 ЗЗД.

Заложените критерии в задължителната за съдилищата съдебна практика при прилагане принципа за справедливост по чл. 52 ЗЗД следва да се преценят в тяхната съвкупност с оглед на конкретно установените за всеки отделен случай обективни факти. Като примерни критерии, релевантни за размера на обезщетението в случай на причинена смърт, са посочени възрастта на увредения, действителните отношения между него и лицето, което търси обезщетение, обстоятелствата, при които е настъпила смъртта, преживяванията на търсещия обезщетение след смъртта на неговия близък.

В случая, за да определи размера на дължимото обезщетение, въззивният съд взе предвид ангажираните в първоинстанционното производство доказателства и съобрази установените нормални и безконфликтни отношения между ищеца и партньорката му; че двамата са живели в едно домакинство, че прекарвали вечерите си заедно. Съдът отчете и установените по делото преживявания на ищеца след смъртта на А. – бил с неадекватно поведение, обикалял напред-назад, споделил, че правил опити да я спаси от потъващия автомобил; напуснал селото, затворил се в себе си, посещавал гроба ѝ и често се разстройвал, когато станело дума за нея. Съдът преценява съобразно обществените критерии за справедливост по чл. 52 ЗЗД доказаната в случая интензивност на тези болки и страдания, като изхожда от възрастта на загиналата към датата на ПТП - 24 годишна и възрастта

на ищеца - 42 годишен. При определяне размера на обезщетението САС съобрази, че по делото липсват категорични данни за продължителността на фактическото съжителство между ищеца и партньорката му. Отделно от това в свидетелските показания не се заявяват факти и обстоятелства нито относно характер на връзката между ищеца и А., нито други обстоятелства, които да навеждат на извод за създадена действително топла и дълбоко емоционална връзка между двамата, такава на обич, привързаност и взаимна грижа. Заявеното от свидетелите, че ищецът всяка вечер след работа чакал Б. на автобуса, че в семейния живот всичко „било наред“ и че двамата „се разбирали“, не може да бъде съобразявано, без доказателства за непосредствени впечатления относно конкретни факти за проявлението на обич и взаимна близост. Аналогично е несъобразима квалификацията на отношенията им като „безконфликтни“.

Обичайното съдържание на връзката между съпрузи предполага пълноценна, постоянна и всестранична взаимност и грижа, трайно и задълбочено общуване, което да е създадо отношения на взаимна обич, доверие и съпричастност с нуждите и проблемите на другия. Вярно е, че между най-близки родственици и съпрузи близост, привързаност и обич просто се предполага, но не съществува законова презумпция за възмездяване, изключваща задължението за доказване съдържанието на съответната връзка, която да удовлетворява най-малко обичайното съдържание на връзка между съпрузи или в случая на лица, които живеят във фактическо съпругеско съжителство. В този смисъл решение № 93 от 27.11.2020г. по т. д. № 2013/2019г. на I ТО на ВКС. Съобразявайки всичко изложено до тук, , както и обстоятелствата, при които е настъпил инцидентът, обществено-икономическите условия в страната към датата на процесното ПТП – 25.05.2014г. и размера на застрахователното покритие към същия момент, този състав на САС приема, че за обезщетение на причинените на ищеца и доказани в процеса неимуществени вреди следва да се определи обезщетение в размер **40 000 лева**.

По отношение на въпроса за съпричиняването на вредоносния резултат от страна на загиналата, въззивният съд намира следното:

За да бъде намалено, на основание чл.51, ал.2 ЗЗД, дължимото обезщетение, приносът на пострадалия следва да бъде надлежно релевиран от застрахователя, чрез защитно възражение пред първоинстанционния съд и да бъде доказан по категоричен начин при условията на пълно и главно доказване от страната, която го е въвела. Изводът за наличие на съпричиняване по смисъла на чл.51, ал.2 ЗЗД не може да почива на предположения, а следва да се основава на доказани по несъмнен начин конкретни действия или бездействия на пострадалия, с които той обективно е способствал за вредоносния резултат, като е създал условия или е улеснил неговото настъпване.

Предмет на въззивна проверка са своевременно релевираните от застрахователя възражения за съпричиняване, с твърдения, че А. се е съгласила да пътува по неосветен, немаркиран и небезопасен път, както и че се е съгласила да пътува в автомобил, управляван от алкохолно повлиян водач.

Въззивният съд напълно споделя извода на състава на СГС, че първото възражение е неоснователно, доколкото А. е била пътник, а не водач в автомобила и като такава, за нея не е имало задължение, свързано с определяне маршрута и вида и състоянието на пътя, по който се движи МПС.

Този състав на САС намира за основателно второто направено от застрахователя възражение за съпричиняване на вредоносния резултат, изразяващо се в това, че А. е допринесла за собственото си увреждане, приемайки да пътува с алкохолно повлиян водач. Анализът на обсъдените писмени доказателства, както и заключенията на КСМАТЕ, водят до извод, че към момента на инцидента наличието на алкохол в кръвта на водача Ц. е било 2,7 промила. Установено е, че тази тежка степен на алкохолно опиване се характеризира с нарушена моторика и координация, със завалена реч, със забавени реакции и др., които както са посочили експертите са видими за околните. Противно на оплакванията във въззивната жалба на ищеца, показанията му, дадени в досъдебното производство могат и следва да бъдат съобразени, доколкото съдържат признания за неизгодни за него факти, в която своя част същите имат доказателствено значение в настоящото производство. Видно от обсъдения протокол за разпит на ищеца по ДП № С-109/2014г., както и от останалите гласни доказателства, Б. А. е била цяла вечер с ищеца и водача Ц.. Същата е присъствала в кръчмата, където двамата са пили водка и уиски, а след това и на откриването на риболова, където са пили мента и бира. В конкретния случай, протоколът за разпит на ищеца от досъдебното производство представлява приобщен към доказателствата по делото писмен документ, съдържащ извънсъдебно признание на факти, неизгодни за ищеца. Признанието на неизгодните факти, обсъдено във взаимовръзка с другите събрани по делото доказателства – показанията на свидетелите Ж. Н., М. Д. и В.Г., според които Б. А. е била заедно с Ц. и М. вечерта преди инцидента, както и обсъдените писмени доказателства и заключенията на КСМАТЕ, водят до единствения възможен извод, че към момента на настъпване на ПТП пострадалата А. не само е знаела, че виновният водач е употребил алкохол, но и е присъствала по време на консумацията. По делото не се твърди, нито се установява, А. да е била психически или емоционално незряла, нито да е била неспособна да разбира и ръководи постъпките си, за да се приеме, че не е знаела за установената в закона забрана за управление на МПС след употреба на алкохол и влиянието, което алкохолът оказва, както и да не е могла да забележи описаните външни прояви на алкохолно опиянение при 2,7 промила алкохол в кръвта на Ц.. Дори напротив, обсъди се вече, че според показанията на ищеца, дадени в досъдебното производство А. напълно е съзнавала степента на алкохолно опиянение на водача Ц. и опасността, в която се поставя, качвайки се в автомобил, управляван от него. Б. А., качвайки се и пътувайки в автомобил, управляван от алкохолно повлиян водач, макар да не е допринесла за възникване на самото ПТП, е допринесла за настъпване на собственото си увреждане, който факт също води до приложението на чл.51, ал.2 ЗЗД. Рисковото поведение - пътуване с превозно средство, управлявано от алкохолно повлиян водач, е проява на съзнателния и свободно формиран избор на пострадалия, на който е бил известен този факт или който е могъл да предвиди, при проявена нормална дължима грижа. Именно поемането на този предвидим и реално очакван риск или неговото неоправдано игнориране е поведение, представляващо обективен принос, който е противоположен и е в пряка причинна връзка с вредоносния резултат, последица от реализираното ПТП. Предвид изложеното съдът намира, че в случая Б. А., поемайки риска да пътува в превозно средство, управлявано от алкохолно повлиян водач, което обстоятелство ѝ е било известно, е допринесла за настъпването на собственото си увреждане. (В този смисъл т. 7 на ТР № 1 от 23.12.2015 г. по т. д. № 1/2014 г. на ОСТК на ВКС). По тези съображения САС

намира, че това възражение за съпричиняване е категорично доказано, поради което е и основателно.

Въззивният съд след като съобрази съдебната практика в подобни случаи намира, че приносят на пострадалата за това, че се е съгласила да пътува с водач, за когото е знаела, че е употребил алкохол, следва да бъде определен на **50 %**. Предвид това, искът за заплащане на обезщетение за неимуществени вреди следва да бъде уважен до сумата **20 000 лева**, ведно със законната лихва, считано от 29.06.2014г. до окончателното плащане.

Изводите на въззивната инстанция частично не съвпадат с изводите на първоинстанционния съд, поради което решението следва да бъде отменено в частта, с която ЗК „Лев Инс“ АД е осъдена да плати на В.М. сума над 20 000 лева до 63 000 лева, като обезщетение за неимуществени вреди, причинени от смъртта на Б. А., загинала при ПТП на 25.05.2014г.; в частта, с която, на основание чл. 78, ал.1 ГПК, ЗК „Лев Инс“ АД е осъдена да плати на В.М. разноси по делото над 30,38 лева до 98 лева; в частта, с която, на основание чл. 38, ал.1 ЗАДв, ЗК „Лев Инс“ АД е осъдена да плати на адв. П. К. адвокатско възнаграждение в размер над 667,93 лева до 2 154,60 лева и в частта, с която застрахователят е осъден, на основание чл. 78, ал.6 ГПК, да плати по сметка на СГС сума над 781,20 лева до 2 520 лева. Вместо това следва да бъде постановено решение, с което искът на В.М., предявен против ЗК „Лев Инс“ АД с правно основание чл. 226 КЗ(отм.) бъзе отхвърлен за разликата над 20 000 лева до 63 000 лева, ведно със законната лихва върху разликата считано от 29.06.2014г. до окончателното плащане и на основание чл. 78, ал.3 ГПК В.М. бъде осъден да плати на ЗК „Лев Инс“ АД още 133 лева, като разноси в първоинстанционното производство, съразмерно отхвърлената част от иска. В останалата обжалвана част решението на СГС следва да бъде потвърдено.

При този изход на спора, ЗК „Лев Инс“ АД следва да бъде осъдена да плати, на основание чл. 38 ЗАДв, на адв. П. К. адвокатско възнаграждение за осъществено пред САС безплатно процесуално представителство на ищеца М. в размер 940,80 лева с начислен ДДС, съразмерно уважената част от иска, а В.М. следва да бъде осъден да плати на ЗК „Лев Инс“ АД разноси за въззивното производство за държавна такса и депозит за разпит на свидетел в размер 851,50 лева, съразмерно отхвърлената част от иска.

Така мотивиран, Софийският апелативен съд, 4 състав

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение № 261299 от 25.02.2021г., постановено по гр.дело № 1144/2018г. на Софийския градски съд, ГО, 1 състав, **в частта**, с която на основание чл. 226, ал.1 КЗ(отм.), ЗК „Лев Инс“ АД е осъдена да плати на В. А. М. сума **над 20 000 лева до 63 000 лева**, като обезщетение за неимуществени вреди от смъртта на Б. Ю. А., загинала при ПТП на 25.05.2014г., причинено от застрахован по застраховка „Гражданска отговорност“ водач на л.а.„Хонда“ с рег. № S48DYG; **в частта**, с която, на основание чл. 78, ал.1 ГПК, ЗК „Лев Инс“ АД е осъдена да плати на В. А. М. разноси по делото **над 30,38 лева до 98 лева**; **в частта**, с която, на основание чл. 38, ал.1 ЗАДв, ЗК „Лев Инс“ АД е осъдена да плати на адв. П. К. адвокатско възнаграждение в размер **над 667,93 лева до 2**

154,60 лева и **в частта**, с която ЗК „Лев Инс“ АД е осъдена, на основание чл. 78, ал.6 ГПК, да плати по сметка на СГС сума **над 781,20 лева** до 2 520 лева и вместо това **ПОСТАНОВЯВА:**

ОТХВЪРЛЯ иска с правно основание чл. 226 КЗ(отм.), предявен от В. А. М. против ЗК „Лев Инс“ АД за заплащане на обезщетение за неимуществени вреди, причинени от смъртта на Б. Ю. А., загинала при ПТП на 25.05.2014г., поради виновното поведение на застрахован по застраховка „Гражданска отговорност“ водач на л.а.„Хонда“ с рег.№ S48DYG, за разликата **над 20 000 лева до 63 000 лева**, ведно със законната лихва върху разликата считано от 29.06.2014г. до окончателното плащане.

ОСЪЖДА, на основание чл. 78, ал.3 ГПК, В. А. М. да плати на ЗК „Лев Инс“ АД **още 133 лева** разноски за първоинстанционното производство, съразмерно отхвърлената част от иска.

ПОТВЪРЖДАВА решение № 261299 от 25.02.2021г., постановено по гр.дело № 1144/2018г. на Софийския градски съд, ГО, 1 състав в останалата обжалвана част.

ОСЪЖДА ЗК „Лев Инс“ АД да плати, на основание чл. 38 ЗАДв, на адв. П. К. адвокатско възнаграждение за осъществено пред САС бесплатно процесуално представителство на ищеца М. в размер **940,80 лева** с начислен ДДС, съразмерно уважената част от иска.

ОСЪЖДА В. А. М. да плати на ЗК „Лев Инс“ АД разноски за въззивното производство в размер **851,50 лева**, съразмерно отхвърлената част от иска.

Решението на САС е постановено при участието на ЗАД „Булстрад Виена Иншурънс Груп“ АД, Г. Д. Ц. и Е. Г. Ц.-трети лица помагачи на страната на ответника ЗК „Лев Инс“ АД.

Решението подлежи на обжалване с касационна жалба пред **ВЪРХОВНИЯ КАСАЦИОНЕН СЪД** при предпоставките на чл.280 от ГПК в едномесечен срок от връчването.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____